

ייעוד וייחוד – מגילת צה"ל רקע ומבוא

"עם קוממיותה של מדינת ישראל קם צבא ההגנה לישראל"

1. מטרת ייעוד וייחוד – מגילת צה"ל:

להוות תשתית לדמותו, ייעודו וייחודו של צבא-הגנה לישראל המעצבים ומשפיעים על דפוסי הפעולה הערכיים של חייליו ומפקדיו.

2. רקע כללי:

במהלך 2021 גובשה "ייעוד וייחוד – מגילת צה"ל" כתחליף למסמך "ייעוד וייחוד" שנכתב בשנת 2004. ייעוד וייחוד מבוסס על דיאלוג עם מגילת העצמאות כמסמך המכונן את דמותה של מדינת ישראל, לצד תיקוף ועדכון של הרעיונות המרכזיים מתפיסת "ייעוד וייחוד" והעברת ה"תורה שבעל פה" הנוגעת לייחודו וייעודו של צה"ל – לתורה שבכתב, המעלה על נס את משמעותו של צבא-הגנה לישראל בפתחו של העשור השלישי במאה ה-21. "ייעוד וייחוד" מבקשת להדגיש את מחויבותו של צה"ל להגשמת ייעודו בהבטחת חירות ישראל, דמותו כצבא עם, ערכו הסגולי והייחודי של האדם במערכת הצבאית, היחס של צה"ל לסוגיות צבא-חברה ומשמעות דמות המפקד כמופת.

3. בין ייעוד וייחוד לרוח צה"ל:

רוח צה"ל וייעוד וייחוד הם מסמכי היסוד המבטאים את זהותו וערכיו של צבא-הגנה לישראל. רוח צה"ל מהווה הקוד הערכי והאתי על פיו נוהג צה"ל ומסמך ייעוד וייחוד מתאר את דמותו, זהותו ומחויבותו לחוסן הצבאי והלאומי של מדינת ישראל בהיותו צבא עם ממלכתי במדינה יהודית ודמוקרטית.

4. מבנה "ייעוד וייחוד":

"ייעוד וייחוד" מחולק לחמש-עשרה פסקאות:

1. פסקת הטיעון ההיסטורי	9. פסקת המלכד והמאחד
2. פסקת התוקף המשפטי	10. פסקת העדות והדתות
3. פסקת המורשת	11. פסקת העולים והתפוצות
4. פסקת המחויבות	12. פסקת המשימות הלאומיות
5. פסקת היסודות והתשתית	13. פסקת השותפות הביטחונית והבינלאומית
6. פסקת הזיקה למולדת למדינה	14. פסקת הנופלים, הפצועים, הנעדרים ומורשתם
7. פסקת הממלכתיות	15. פסקת המופת
8. פסקת צבא העם	

"בארץ ישראל קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו הרוחנית, הדתית והמדינית, בה חי חיי קוממיות ממלכתית, בה יצר נכסי תרבות לאומיים וכלל אנושיים והוריש לעולם כולו את סכר הספרים הנצחי".

(הכרזת העצמאות)

צבא ההגנה לישראל הוא 'צבא העם'. הרכבו האנושי הייחודי משמר את יתרונו, את עוצמתו ואת יכולתו לממש את ייעודו. הצבא מגייס לשורותיו חיילים רבים ככל האפשר, בסדר ובמילואים, בהתאם לחוק. צבא ההגנה לישראל ייעשה ככל יכולתו על מנת להרחיב את היקף המתגייסים מכל חלקי החברה הישראלית בהתאמה לצרכי הביטחון.

הצבא יפעל ליצור הזדמנויות רחבות ככל הניתן לכל הבאים והיוצאים בשעריו, גם כאשר הדבר דורש התייחסות ייחודית שתאפשר לטפח את ערך האדם ולמצות את כישוריו, על מנת לחזק את חוסנה הצבאי והלאומי של מדינת ישראל.

צבא ההגנה לישראל כ'צבא העם' מייצג את פניה המגוונים של החברה הישראלית ויחתור בכל עת להדגשת המלכד והמאחד ולחיזוק המכנה המשותף והאחוה, המהווים תנאי לעמידה בייעודו. מפקדי צבא ההגנה לישראל וחיליו יכבדו את זהותם של כלל המשרתים ויוקיעו כל התנהגות לא מכבדת על רקע מוצאם, דתם, עדתם ומגדרם של משרתיו.

בצבא ההגנה לישראל משרתים אזרחים בני עדות ודתות שונות מתוקף גיוס חובה והתנדבות. בשירותם הם מבטאים ברית ייעוד, מחויבות ואחריות לחוסנה של מדינת ישראל. צבא ההגנה לישראל ימשיך ויטפח את תחושת השותפות והלכידות בין כל חלקי החברה הישראלית.

העולים החדשים המשרתים בשורות הצבא הינם מרכיב חשוב ואיכותי. צבא הגנה לישראל ימשיך ויפעל לחיזוק הקשר עם יהדות התפוצות ולקליטת עולים חדשים, מתוך מחויבות לשילובם ולמיצוי איכותם נוכח קשיי השפה והתרבות הניציבים בפניהם. מפקדי צבא ההגנה לישראל יפעלו להרחבת הטיפול בחיילים העולים בכלל ובחיילים הבוחרים בפרט, מתוך הוקרת תרומתם ומחויבות ליקר האדם.

צבא ההגנה לישראל לוקח חלק במשימות לאומיות בהתאם להחלטת הממשלה ולצרכי השעה. הצבא מטמיע במשרתיו ערכים, נורמות, תרבות וכישורים המחזקים את החברה הישראלית ותורמים לחוסנה. צבא ההגנה לישראל שותף בבניין האומה מהקמתו ומחוייב לכל משימה התורמת לביטחונה וחוסנה של מדינת ישראל על פי חוק ובהתאם לייעודו. כצבא במדינה דמוקרטית יבצע צבא ההגנה לישראל כל משימה חוקית שתוטל עליו על ידי הדרג המדינית תוך הקפדה על התנהגות ממלכתית וייצוגית ושמירה על לכידותו וערכיו.

צבא ההגנה לישראל פועל בשותפות, בהתמדה ובשקדנות עם ארגוני בטחון וגופים נוספים להבטחת חוסנה של מדינת ישראל. צבא ההגנה לישראל מחזק את עוצמתה הצבאית והמדינית של ישראל ויוצר גשר למדינות האזור והעולם גם באמצעות הושתת יד, שכנות טובה, סיוע ושותפות עם צבאות, מוסדות וארגונים בינלאומיים.

מורשת הקרב, הרעות ואחוות הלוחמים לצד מורשתם של הנופלים במערכות ישראל והנצחת זכרם, הינן נכסי צאן ברזל של צבא ההגנה לישראל. מפקדי צבא ההגנה לישראל וחיליו יפעלו להעמקת ההיכרות עם מורשתם הצבאית של הנופלים, הפצועים והנעדרים, ולחיזוק הקשר עם משפחותיהם. צבא ההגנה לישראל ימשיך ויפעל ככל יכולתו להשבת השבויים והנעדרים.

מפקדי צבא הגנה לישראל וחיליו יהיו דוגמה ומופת לפקודיהם ולחברה הישראלית במקצועיותם, במנהיגותם ובערכיהם כמשרתים בצבא וכאזרחים. המפקדים ינהגו בכל עת מתוך אהבת הפקוד ויקר האדם. המפקדים יפעלו להעצמת תחושת השליחות והנכונות לביצוע המשימה, לחינוך והטמעת ערכי 'רוח צה"ל' ולחיזוק דמותו של צבא ההגנה לישראל כצבא עם ממלכתי במדינה יהודית ודמוקרטית.

עם קוממיותה של מדינת ישראל קם צבא הגנה לישראל. הצבא הישראלי הוקם בעת מתקפת דמים, על בסיס כוח המגן העברי שהיה את התשתית האנושית, הערכית והמקצועית להקמתו. כוח המגן העברי פעל בשליחות כל הדורות ששאפו לעצמאות העם בארצו.

צבא ההגנה לישראל הוקם מתוקף פקודת צבא ההגנה לישראל מטעם הממשלה הזמנית, מיום י"ז באייר תש"ח, ה-26 במאי 1948, ופועל מתוקף חוק יסוד הצבא שקובע כי צבא ההגנה לישראל הוא צבאה של מדינת ישראל נתון למרותה של הממשלה ולחוקי המדינה וכי אין להקים או לקיים כוח מזוין מלבדו. ייעודו של צבא ההגנה לישראל הינו להבטיח את קיומה של מדינת ישראל, ריבונותה ושלמותה הטריטוריאלית, להרתיע אויב, להגן על ביטחונם של אזרחיה ותושביה ולנצח בכל עימות צבאי.

צבא הגנה לישראל יונק מהמורשת ומעוז רוחם של הלוחמים העברים בכל הדורות מימי יהושע בן נון, השופטים, מלכי יהודה וישראל, המכבים, גיבורי המלחמות ברומאים, הלוחמים והמורדים בגלויות ובתקופת השואה, לוחמי הבריגדה היהודית וארגוני כוח המגן העברי בארץ ישראל, אשר לחמו וחירפו נפשם במאבק לעצמאות העם בארצו ולמען חירות ישראל.

חיילי צבא הגנה לישראל ומפקדיו נכונים למבחן העליון של מסירות הנפש בקרב ולניצחון בכל עימות, מתוך מחויבות עמוקה לנוסח השבועה: "הִנְנִי נֹשֵׁב וּמִתְחַיֵּב בְּהֵן עֲדָקִי לְשִׁמּוֹר אֲמוּנִים לְמִדֵּינַת יִשְׂרָאֵל, לְחֻקְתָּהּ וּלְשִׁלְטוֹנוֹתֶיהָ הַמוֹסְמָכִים, לְקַבֵּל עַל עַצְמִי לֹא תִנְאִי וְלֹא סִיִּיג עוֹל מִשְׁמַעְתּוֹ שֶׁל צֶבֶא הַהֲגָנָה לְיִשְׂרָאֵל, לְצִיִּית לְכָל הַפְּקוּדוֹת וְהַהוֹרָאוֹת הַנִּיתְנוֹת עַל יְדֵי הַמְּפַקְדִים הַמוֹסְמָכִים וְלִהְיֶה כָל כּוֹחוֹתֵי וְאִף לְהַקְרִיב אֶת חַיְלֵי הַגָּנָת הַמוֹלְדֶת-וְלַחִירוֹת יִשְׂרָאֵל."

מדינת ישראל מבטאת בערכיה, סמליה ומוסדותיה את היותה הבית הלאומי של העם היהודי לצד מקומה כמדינה דמוקרטית המושתתת על "יסודות החירות, הצדק והשלום לאור חזונו של נביאי ישראל". (הכרזת העצמאות). לפיכך יפעל צבא ההגנה לישראל ברוח הכרזת העצמאות לאור ערכי המורשת היהודית, מורשת המדינה, מורשת הקרב, מוסר הלחימה וערכים דמוקרטים ואוניברסליים כפי שאלו באים לידי ביטוי ב'רוח צה"ל'. מפקדי צבא ההגנה לישראל מחויבים לשמירה על כבוד האדם ויטפחו את תחושת השייכות למדינת ישראל, סמליה וערכיה ויפעלו לחיזוק הזהות הלאומית, הכרת המורשת היהודית והצינונית והנחלת זיכרון השואה, כבסיס לתחושת השליחות, צדקת הדרך והמחויבות להגנת המדינה.

צבא ההגנה לישראל רואה בקשר למולדת ולמדינה אבן יסוד בתחושת השליחות והמחויבות של משרתיו. לעם היהודי יש זיקה היסטורית, תרבותית ודתית לארץ ישראל ולירושלים בירת הנצח של העם היהודי. התנועה הצינונית חתרה למימוש זיקה זו, שראשיתה בתנ"ך והמשכה בשיבת העם לארצו ובהקמתה של מדינת ישראל. לפיכך יפעלו מפקדי צה"ל לחיזוק הקשר למולדת ולמדינה מתוך זיקה למורשת העם בארצו והמחויבות לרעיון הצינוני, שבמרכזו חיי חירות וריבונות יהודית בארץ ישראל.

צבא ההגנה לישראל הינו צבא ממלכתי ולפיכך רק שיקולים צבאיים ושיקולי הביטחון הלאומי ינחו את קבלת ההחלטות והפעולות של מפקדיו וחיליו. חיילי צבא ההגנה לישראל ומפקדיו כפופים למרותה של ממשלת ישראל, חוקיה ופקודות צה"ל. מפקדי צבא ההגנה לישראל וחיליו ימנעו מנקיטת עמדה פוליטית-מפלגתית, יפעלו ביושרה ובייצוגיות ויעדיפו את מחויבותם לצה"ל ולביטחון המדינה על פני כל שיקול ומחויבות אחרים.

ייעוד וייחוד מגילת צה"ל

דמותו
ייחודו
וייעודו
של
צבא הגנה
לישראל